

Spis treści

Założenia	11
Kilka słów o tradycji badawczej – Melodia <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> jako przedmiot badań – Systematyka i ocena muzycznych źródeł pieśni – Cele analiz i zakres ich interpretacji	
Rozdział 1. U źródeł	31
1.1. Pytanie o prototyp melodyczny i jego przejawy w najwcześniejszych źródłach muzycznych	33
1.2. Historyczny spór o autorstwo melodii: Józef Wybicki czy Michał Kleofas Ogiński?	38
1.3. Prześwity prototypu w melodiach ludowych Anna Szirmay-Keczer, melodia C-52 (1630) – Oskar Kolberg <i>Czegoś oczki zapłakała</i> (1875) – Alois Ručka <i>Však jsem to,</i> <i>Honzičku, dobře slyšela</i> (1920)	46
1.4. Prześwity prototypu w muzyce popularnej i artystycznej Franciszek Bohomolec <i>Pochwała wesołości</i> (1770) – Gaetano <i>Żółta szlafmyca</i> (1783) – Michał Kazimierz Ogiński <i>O żegludze</i> (1788)	53
1.5. Zachowany prototyp brzmieniowy Kuranty z gdańskiego zegara François Bellaira (1789)	59
1.6. Tajemnicze powidoki prototypu? <i>Mazur</i> nr 41 w warszawsko-lipskim zbiorze <i>Diverses danses</i> Monsieur Nahkego (1800) – Hermann Kestner <i>Polnisches</i> <i>Freiheitslied</i> (1830)	64

1.7. Mazurek Dąbrowskiego w utworach kompozytorów warszawskich po III rozbiórze Polski	72
Józef Elsner <i>Symfonia</i> (1805), <i>Marche triomphale</i> (1809) i <i>Mazur</i> z II aktu <i>Króla Łokietka</i> (1818) – Wacław Würfel <i>Grande fantasia lugubre</i> (1818) – Karol Kurpiński <i>Fugue et Coda</i> (1821) – Ignacy Feliks Dobrzyński <i>Kwintet smyczkowy F-dur</i> (1831)	

Rozdział 2. W pieśniach bez słów	99
---	-----------

2.1. Richard Otto Spazier i jego dokumentacja śpiewu <i>Jeszcze Polska nie zginęła</i> w powstaniu listopadowym	101
2.2. Wczesne zapisy na pianoforte i na gitarę <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> z druku Magnusa (1830) – Józef Damse <i>Pienia uczuć wolnych Polaków</i> (1831) i pochodny <i>Dombrowski Mazurek</i> z druku Lischkego (1836) – <i>Mazur</i> na gitarę z druku <i>Lieblings-Marsch der Polnischen Nationalgarde</i> (1831)	106
2.3. Tria w marszach kosynierów na pianoforte <i>Marsz wchodzących kosynierów gminy Majków do Kalisza</i> (Jähnisch 1830) – <i>Marsch der Sensenträger</i> (Bethge 1831) – <i>De Polske Liemännens Frihets-Marsch</i> (Hirsch ok. 1845) – <i>Polish Liberty March</i> (Ditson 1848) – <i>Polish Patriot's March</i> (Lee & Walker ok. 1850)	118
2.4. Fortepianowe aranżacje Wojciecha Sowińskiego, Fryderyka Chopina i Ignacego Feliksa Dobrzyńskiego Wojciech Sowiński <i>Mazurek Dombrowski</i> w <i>La Pologne</i> Leonarda Chodźki (1835–1836) – Fryderyk Chopin wpisuje „nieukowi” refren do sztambucha (1835) – Ignacy Feliks Dobrzyński <i>Mazur Dąbrowskiego</i> (1861)	129

Rozdział 3. W drodze do hymnu	147
--------------------------------------	------------

3.1. Wojciech Sowiński i jego aranżacje <i>Pieśni Legionów</i> na głos i instrument(y)	149
--	-----

3.2. Paryskie pierwodruki polskie sprzed powstania listopadowego <i>Mazurek Dombrowski</i> (Barbezat 1829) i <i>Mazur Dąbrowskiego</i> (Petit 1830)	155
3.3. Druki warszawskie z okresu powstania listopadowego <i>Pieśń narodowa na nutę „Jeszcze Polska nie zginęła”</i> (Brzezina 1831) – <i>Polnisches Nationallied „Jeszcze Polska nie zginęła”</i> (Hedrich 1831)	168
3.4. Pierwodruk francuski <i>Chant national polonais. „Jeszcze Polska nie zginęła”</i> (Launer 1831)	180
3.5. Pierwodruk niemiecki i druki pochodne <i>Chant national polonais</i> (Schott 1831), jego reedycje (Polenverein 1831, Hirsch ok. 1845), nieprofesjonalne druki okolicznościowe (Dunst 1831, Hübner 1831, anonim 1831) i wczesne aranżacje (Spehr ok. 1831, Scheiner 1831)	184
3.6. Pierwodruk szkocki – żywa tradycja krajowa? <i>Dombrowski's Mazurka</i> (Jankowski 1833)	201
3.7. Pierwodruk czeski i druki pokrewne <i>Polska</i> (Šir 1849) – <i>Hej, Slováci!</i> (Paulíny-Tóth 1863) – <i>Píseň Slovanů</i> (Kober 1863)	208
Rozdział 4. Dyfuzje gatunkowe	219
4.1. W powstańczych bataliach muzycznych Ludwik Gliński <i>La Bataille de Grochow et Praga</i> (1831) – J. Guckel <i>Atak pod Dębem Wielkim</i> (1831) – Józef Krogulski <i>Batalia</i> (1831)	221
4.2. W wodewilu i chóralnej pieśni burszowskiej Albert Lortzing <i>Der Pole und sein Kind</i> (1832) – Wincenty Gorączkiewicz <i>Burszom troski nie przystoją</i> (1835)	234

4.3. W salonie mieszczańskim	246
<i>Sturmschritt der Polen</i> (1831) – J.S. <i>Walzer über das beliebte polnische Nationallied „Noch ist Polen nicht verloren“</i> (1831) – J. Clauss <i>Favorit Walzer</i> (1832) – Ferdinand Beyer <i>Polnischer National-Gesang</i> (1846 i 1850) – Henri Cramer <i>Polnische National-Hymne</i> (1855) – Wojciech Sowiński <i>La Berceuse</i> (1849) – Carl Oberthür <i>Polen. Brillante Fantasie über Nationallied</i> (1853) – Gustav Scheller <i>Chant national polonaise. Fantaisie</i> (1856)	
4.4. Sublimacje artystyczne	290
Wojciech Sowiński <i>Air des Légions polonaises</i> (1831) – Alois Schmitt <i>Variationen über das polnische National Lied</i> (1832) – Anton Bernhard Fürstenau <i>„Noch ist Polen nicht verloren“</i> . <i>Introduction und Variationen</i> (1833) – Richard Wagner <i>Uwertura „Polonia“</i> (1836)	
Wnioski	333
Aspekty poznawcze a aspekty pragmatyczne przeprowadzonych badań – Tonacja-metrum-tempo – Warianty melodyczne w analizie porównawczej – Przekaz środkowo- i zachodnioeuropejski	
Posłowie	361
Aneks	367
Wykaz skrótów	371
Źródła muzyczne	375
Bibliografia (wybór)	387
Indeks nazwisk	393
Spis ilustracji i przykładów nutowych	399
Streszczenie	407
Summary	415